

RAADSINFORMATIEBRIEF

	Datum	17 mei 2023
	Zaaknummer	910019
Van	: College van burgemeester en wethouders	
Aan	: de leden van de gemeenteraad	
Onderwerp	: Beantwoording vragen asielopvang n.a.v. commissievergadering 11 mei 2023	

Verantwoordelijke portefeuillehouder: wethouder G.J.M. Blom

Beste gemeenteraadsleden,

Op donderdag 11 mei jl. spraken we in de commissievergadering met u over het voornemen tot asielopvang aan de Schansdijk in Zevenbergen. Op dinsdag 23 mei staat een volgende bijeenkomst gepland, waar ook het COA bij aanwezig zal zijn. Vooruitlopend daarop willen we met deze raadsinformatiebrieven alvast ingaan op de door u geuite zorgen, gedane suggesties en het proces tot nu toe.

Maar eerst willen we onze dank uitspreken over het constructieve gesprek dat u met elkaar en met ons als college tijdens de commissievergadering voerde. Wij zetten ons als college in voor een proces waarbij we u als raad en de inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden betrekken om gezamenlijk te komen tot een goede set afspraken met het COA. Ons gevoel na de commissievergadering is dat u als gemeenteraad met grotendeels dezelfde houding en betrokkenheid naar de opgave rondom asielopvang kijkt.

Als college nemen we uit de bijeenkomst mee dat er steun is voor het verder uitwerken en voorbereiden van de asielopvang aan de Schansdijk in de wetenschap dat de raad hierover in een later stadium nog een besluit moet nemen.

Tijdens de commissievergadering werd meer dan duidelijk hoe groot het belang is om vroegtijdig de zorgen, suggesties en vragen van iedereen mee te nemen. Ook door u zijn er zorgen en vragen geuit over de voorgenomen asielopvang. U heeft aan ons meegegeven om in het vervolgproces de bezwaren weg te nemen. In deze brief gaan we graag in op de belangrijkste vragen en aandachtspunten die van belang zijn voor de verdere uitwerking:

- Waarom aan de Schansdijk?
- Waarom nu al plannen maken voor asielopvang?
- Wie worden er op de opvanglocatie gehuisvest?
- Drukt een opvanglocatie onevenredig op lokale voorzieningen?
- Is dat wel veilig, 200 asielzoekers in Zevenbergen?
- Hoe is het geregeld met de ontsluiting van het gebied en de verkeersveiligheid?
- Hebben we aandacht voor omliggende bedrijven?
- Hebben we ook aandacht voor reguliere woningzoekenden?
- Wie betaalt de asielopvang?
- Communicatie?
- Hoe gaat het nu verder?

In deze brief hebben we de antwoorden op gestelde vragen op een rij gezet. Merk hierbij op dat we op dit moment in onderhandeling zijn met het COA. Daar waar onze antwoorden betrekking hebben op zaken die we met het COA moeten afspreken, dan betreft het antwoord onze inzet ten aanzien van die onderhandelingen.

Waarom aan de Schansdijk?

We kunnen snel aan de slag aan de Schansdijk. De locatie is geschikt. Tijdens de commissievergadering werd de vraag gesteld of we nog een keer kunnen kijken naar het exacte deel van de Schansdijk dat we nu beogen voor de opvanglocatie. We kiezen nu voor de noordelijke kavel (en niet voor de zuidelijke kavel). Dit houdt verband met het feit dat de zuidelijke kavel kleiner van oppervlakte is. Bovendien is daar de ontsluitingsweg met rotonde aangelegd. Voor de buiteninrichting rest daar onvoldoende ruimte. De zuidelijke kavel is dus minder geschikt, daarbij komt dat dit perceel ook nog sporen van vervuiling bevat die verwijderd moet worden, wat extra tijd gaat kosten.

Waarom nu plannen maken voor asielopvang?

De humanitaire nood is hoog. Er zijn landelijk veel te weinig opvangplekken voor asielzoekers. Daarom sliepen er vorige zomer mensen buiten, en zijn er nog steeds crisishulpopvanglocaties (CNO) zoals wij ook hebben gehad in de Lindonk. Dit zijn niet alleen buitengewoon sobere opvanglocaties, met weinig tot geen privacy en onvoldoende voorzieningen. Het zijn bovenal locaties van zeer tijdelijke aard die geen structurele oplossing bieden voor het tekort aan opvangplekken, waardoor vluchtelingen continu gedwongen zijn te verhuizen. Ook is bij CNO passende begeleiding vaak niet goed te organiseren.

Vanwege de druk op de huidige opvangcapaciteit én omdat de komende periode de instroom hoog zal blijven is het nodig om opvangcapaciteit uit te breiden. Dat kan alleen door het openen van nieuwe locaties in heel het land.

Wij vinden het passend bij onze verantwoordelijkheid en het sociale karakter van de gemeente Moerdijk om hier naar vermogen in bij te dragen. We denken dat we met de locatie aan de Schansdijk voor maximaal 200 asielzoekers hier op een goede manier invulling aan kunnen geven – passend bij de schaal van onze gemeente.

Zoals u weet is de Spreidingswet in procedure gebracht en wordt deze naar verwachting na de zomer door de Tweede Kamer behandeld. Wij kiezen ervoor om niet te wachten tot de wet is aangenomen. Maar vanwege de wens om regie te houden op de opgave én gezien de omvang van de crisis kiezen we ervoor om nu al tot realisatie van een opvanglocatie te komen. Zelfs als de wet niet wordt aangenomen, of wordt gewijzigd, zal de behoefte aan opvangplekken namelijk blijven bestaan.

Wie worden er op de opvanglocatie gehuisvest?

Er zijn veel vragen gesteld over de doelgroep voor asielopvang in onze gemeente. Om te beginnen: het is voor ons primair van belang dat de opvang beheersbaar is en eventuele overlast tot een minimum kan worden beperkt. Dat betekent dat we hierover duidelijke en goede afspraken gaan maken met het COA. Veiligheid voor de bewoners van de opvanglocatie, omwonenden en de gemeente als geheel staat voorop.

De opvanglocatie in Moerdijk is bedoeld voor de opvang van asielzoekers die in de procedure zitten voor hun asielaanvraag. Daarnaast kunnen ook statushouders worden opgevangen. Dit zijn asielzoekers wiens aanvraag al is goedgekeurd en die een verblijfsvergunning hebben gekregen. Zij wachten op een woning in de gemeente waaraan zij zijn gekoppeld voor huisvesting. Dit zijn in eerste instantie de aan de gemeente Moerdijk gekoppelde statushouders, waarvoor nog geen woning beschikbaar is. Vanuit de opvanglocatie kunnen zij, terwijl zij wachten op een woning, alvast starten met inburgeren. Eventuele kinderen kunnen dan al in de gemeente naar school. Ook statushouders die aan andere gemeenten in de regio zijn gekoppeld kunnen in Moerdijk worden opgevangen en een start maken met hun inburgering.

Onze inzet met de gesprekken met het COA betreft de huisvesting van kansrijke asielzoekers, dit zijn asielzoekers waarvan redelijkerwijs verwacht kan worden dat ze een asielstatus krijgen. Omdat de verwachting is dat hiermee niet alle bedden bezet zullen zijn, zou deze groep aangevuld kunnen worden met andere vluchtelingen die een asielaanvraag hebben lopen. In de huidige situatie ontvangt overigens ongeveer 85% van de asielzoekers uiteindelijk een verblijfsvergunning.

Van de asielzoekers die geen verblijfsvergunning krijgen, wordt een deel teruggestuurd naar het land van herkomst. Een ander deel moet terugkeren naar het land waar zij hun eerste asielaanvraag hebben gedaan. Vanuit de ervaring van het COA biedt een evenwichtige mix van asielzoekers goede mogelijkheden voor een beheersbare locatie.

Wij maken met het COA onder meer afspraken over de hoeveelheid personen die kunnen worden opgevangen, de evenwichtige samenstelling van de groep, over de beheersmaatregelen en afspraken over hoe we omgaan met de situatie mocht er sprake zijn van langdurige overlast. De locatie in Moerdijk wordt hoe dan ook geen aanmeldcentrum, en ook geen handhaving- en toezichtlocatie (waar overlast gevende asielzoekers worden opgevangen). Er komt ook geen locatie waar alleenreizende minderjarige vreemdelingen worden opgevangen.

Voor de volledigheid vermelden we hier nogmaals dat asielzoekers die in Moerdijk worden opgevangen en wiens aanvraag in die periode wordt goedgekeurd niet per definitie aan de gemeente Moerdijk worden gekoppeld voor huisvesting. Moerdijk moet – net als elke andere gemeente – statushouders huisvesten volgens de wettelijke taak die gemeenten hebben. Het is dus mogelijk dat een asielzoeker die in Moerdijk wordt opgevangen ook in Moerdijk wordt gehuisvest, maar absoluut geen gegeven. Overigens heeft het realiseren van asielopvang heeft geen effect op de hoogte van de taalstelling die we hebben ten aanzien van het huisvesten van statushouders.

Drukt een opvanglocatie onevenredig op lokale voorzieningen?

We gaan ons inspannen om de asielzoekers samen met het COA, onze maatschappelijke partners en vrijwilligers (organisaties) goed te laten landen in de Moerdijkse samenleving.

Voor maatschappelijke voorzieningen verwachten we geen verdringingseffecten. Wel zullen we met maatschappelijke partners afspraken maken over eventuele uitbreiding van capaciteit. Ook voor het onderwijs geldt dat er afspraken moeten worden gemaakt over het opnemen van kinderen uit de asielopvang in onze onderwijsvoorzieningen. We hebben het afgelopen jaar gemerkt dat de scholen in onze gemeente veel in huis hebben en in staat zijn om nieuwkomers op een goede manier op te nemen. Vanzelfsprekend kijken we samen met de scholen wat zij nodig hebben om dit ook voor kinderen uit de asielopvang te kunnen doen. Voor de iets oudere kinderen die naar de Internationale Schakelklas (ISK) moeten, zullen we in de regio goede afspraken moeten maken over in- en doorstroom van leerlingen. Zoals in het bespreekstuk aangegeven zal het mogelijk nog 12 maanden duren voordat de eerste asielzoekers aan de Schansdijk opgevangen zullen worden, dit betekent dat we ook 12 maanden de tijd hebben om hierop goed te organiseren.

Naast onderwijs, is de gemeente verantwoordelijk voor het (zo nodig) bieden van jeugdhulp. Voor (medische) zorg en WMO heeft het COA eigen voorzieningen. Wat betreft het beroep op reguliere voorzieningen zullen we de behoefte en de capaciteit monitoren.

Is dat wel veilig, 200 asielzoekers in Zevenbergen?

De komst van maximaal 200 asielzoekers na de huisvesting van 300 ontheemden uit de Oekraïne betekent een toename in het aantal inwoners in Zevenbergen. Wij begrijpen dat dit vragen oproept, ook over veiligheid. Zo hebben we vragen gehoord over de keuze voor de opvanglocatie in nabijheid van de woontorens waar de ontheemden uit de Oekraïne wonen. Wij hebben hier in de verkennende gesprekken met het COA ook aandacht voor gevraagd. Huisvesting van verschillende doelgroepen in elkaars nabijheid komt vaker voor en vanuit de ervaringen in de praktijk is er geen reden om aan te nemen dat dit tot problemen zal leiden. Overigens betreft het 2 verschillende wooncomplexen met elk hun eigen voorzieningen.

We hebben ook zorgen gehoord over het rondzwerven van asielzoekers door de gemeente. Asielzoekers zijn vrij om te gaan en staan waar zij willen. Op de locatie worden activiteiten zoals voorinburgering, taalles en dagbesteding aangeboden. Asielzoekers die langer dan een half jaar geleden hun asielprocedure zijn gestart, mogen bovendien (beperkt) werken. Tijdens het voorinburgeringstraject worden de asielzoekers voorbereid op een verblijf in de Nederlandse samenleving waarbij aandacht is voor de Nederlandse normen. Als er sprake is van overlastgevende situaties rond de opvanglocatie of elders, dan zullen de asielzoekers, net als bijvoorbeeld hangjongeren, hierop worden aangesproken.

Waar het gaat om aanpassingen in bijvoorbeeld de openbare ruimte of handhaving dan kunnen gemeente en maatschappelijke partners – zoals bijvoorbeeld boa's en politie – een rol spelen. Denk bijvoorbeeld aan het zorgen voor goede zichtbaarheid, informatie voor (nieuwe) bewoners en regelmatige controles in het gebied.

Zoals op elke opvanglocatie zal het COA ook een overleg met omwonenden instellen, waar de gang van zaken rondom de opvanglocatie en ook eventuele zorgen besproken kunnen worden.

Hoe is het geregeld met de ontsluiting van het gebied en de verkeersveiligheid?

Zowel insprekers als commissieleden maken zich zorgen over de ontsluiting van de beoogde opvanglocatie en over de veiligheid van gebruikers. Dat begrijpen wij. Wij onderschrijven het belang van een veilige en toegankelijke ontsluiting met voldoende capaciteit die in overeenstemming is met de behoeften van alle bewoners van de Schansdijk, omwonenden en de in de nabijheid gevestigde bedrijven.

Bij de bouw van de huisvesting voor Oekraïners is dezelfde problematiek naar voren gekomen. Om die reden is de ontsluitingsweg over het eigen terrein aangelegd en is voor de verdere verbetering van de Schansdijk zelf een verkeerskundig adviesbureau ingeschakeld. Dit bureau heeft onderzoek verricht en heeft advies uitgebracht rekening houdend met aanvullende bebouwing in fase 2 van de Schansdijk. Aan de hand van dit advies is gekozen voor het onder andere opnieuw asfalteren van de weg, de aanleg van fietssuggestiestroken en een onverhard wandelpad langs de Schansdijk. Gelet op de ontvangen vragen en reacties en de hieruit sprekende zorg voor de verkeersveiligheid opteren wij voor een realisatie hiervan op zo kort mogelijke termijn. De verbeteringen zullen dan met de start van het nieuwe schooljaar gerealiseerd zijn. De kosten zullen circa € 750.000,= bedragen. Gelet op de te betrachten spoed zal dit, alsmede de uitgewerkte planning en de te treffen verkeersaanpassingen tijdens de aanleg in een aparte raadinformatiebrief nader aan u toegelicht worden. Het is de bedoeling de financiële dekking vervolgens te verwerken in de 2^e bestuursrapportage 2023.

Wij gaan dus vooralsnog – conform de wensen van omwonenden - uit van ontsluiting van fase 2 opnieuw via de reeds aangelegde ontsluitingsweg op eigen terrein. Hoe dit precies zal worden vormgegeven, daarvoor is het nu nog te vroeg om dat precies te kunnen zeggen. Daarover gaan we met de direct betrokkenen graag in gesprek zodra de definitieve locatie en het definitieve bouwontwerp bekend zijn, en de benodigde besluitvorming is afgerond. Ook als ontsluiting via de zuidkant niet (helemaal) mogelijk blijkt te zijn, treden we daarover actief in overleg en zoeken we samen met betrokkenen naar een oplossing die voor iedereen werkbaar is. We benadrukken dat een veilige, toegankelijke ontsluiting met voldoende capaciteit onderdeel vormt van de opgave rondom het realiseren van asielopvang.

Zoals al eerder aangegeven wordt ook gekeken naar maatregelen zoals het verlengen van de oversteeptijd bij het verkeerslicht, zorgen voor goed (over)zicht en het aanbrengen van markeringen op de route.

We zijn voornemens om met de omwonenden van de Schansdijk en omwonenden van de verkeersroute naar het centrum een schouw te organiseren ten aanzien van de verkeerssituatie.

Er is ook aandacht gevraagd voor zowel de veiligheid als de toegankelijkheid tijdens wegwerkzaamheden. Zodra er meer duidelijkheid is over de planning van de werkzaamheden en de impact hiervan wordt hierover met de betrokkenen contact gezocht.

Aandacht voor omliggende bedrijven

Tijdens de commissievergadering hebben twee vertegenwoordigers van bedrijven hun zorg geuit over de impact van de opvang op hun bedrijfsvoering. Wij gaan de komende periode met deze bedrijven in gesprek om de impact zoveel mogelijk te beperken.

Hebben we ook aandacht voor reguliere woningzoekenden?

Er zijn vragen gesteld of de komst van maximaal 200 asielzoekers naar de gemeente invloed heeft op de woningmarkt. Deze opgave komt bovenop de woningopgave voor reguliere woningzoekenden. Voor de Schansdijk geldt dat deze locatie eerder in beeld was voor huisvesting van 450 arbeidsmigranten en 50 statushouders/spoedzoekers.

De huisvesting van asielzoekers betreft een landelijke opgave, waar ook gemeenten een taak in hebben. Op dit moment gebeurt dat nog op basis van vrijwilligheid en in de toekomst zal het wettelijk vastgelegd worden, net zoals nu bijvoorbeeld voor ontheemden uit de Oekraïne en statushouders wettelijk is vastgelegd wat de gemeentelijke taken zijn. De reden dat de snelheid waarmee we de tijdelijke huisvesting voor de ontheemden uit de Oekraïne en asielopvang kunnen realiseren hangt samen met de maatschappelijke crises, de druk die het Rijk hierop zet en de financiering die door het rijk beschikbaar wordt gesteld.

De plannen om de komende 10 jaar zo'n 2.700 reguliere woningen te bouwen in de gemeente veranderen niet. Die plannen zijn ook afgestemd met de provincie. Omdat het aan de Schansdijk om tijdelijke huisvesting gaat, mag er extra worden gebouwd. Natuurlijk kost de voorbereiding van de opvang aan de Schansdijk tijdelijk ambtelijke capaciteit die we niet elders kunnen inzetten. In de volgende paragraaf gaan we in op de financiering van deze capaciteit.

In aanvulling op het bespreekstuk dat in de commissievergadering van 11 mei is besproken kunnen we melden dat wij op dit moment in gesprek zijn met Woonkwartier over het realiseren van flexwoningen voor de brede doelgroep woningzoekenden in verschillende kernen. Dit gesprek leidt concreet tot een groslijst met mogelijk locaties waar flexwoningen gerealiseerd kunnen worden. Deze gesprekken zitten nog in de beginfase waarbij we nog keuzes moeten maken over het totale aantal, het soort woningen en de duur van de flexibele bebouwing.

Wij doen ons uiterste best om hier een versnelling in aan te brengen en maken daarbij ook graag gebruik van de regelingen die door de Rijksoverheid hiervoor worden ontwikkeld. Wij zullen u hier de komende tijd los van het vraagstuk rond de asielopvang periodiek over informeren.

Wie betaalt de asielopvang?

De kosten van asielopvang worden door de Rijksoverheid betaald. De gemeente krijgt een vergoeding per opgevangen asielzoeker (of statushouder die in de asielopvang verblijft). Afhankelijk van waar iemand in de asielprocedure zit, is dat een rechtstreekse vergoeding, of een vergoeding via het gemeentefonds. Er is een regeling voor huisvestingsbudget van het basisonderwijs, voor vrijwilligersgroepen en (in de voorbereidende fase) voor communicatie. Overige vergoedingen lopen via de reguliere regelingen die ook voor andere inwoners gelden. De kosten van de ontwikkeling van de opvanglocatie liggen bij het COA. Voor het gebruik van de grond worden een huurovereenkomst en een overeenkomst voor het vestigen van een opstalrecht opgesteld.

De kosten van de voorbereiding door ambtelijke inzet worden op dit moment in beeld gebracht. Ook deze kosten zijn wij voornemens te dekken uit de bovengenoemde regelingen dan wel ten laste te brengen van de voorziening Nieuwkomers. Deze voorziening is gevuld met het de ingekomen middelen die nog reteren van de Oekraïneopvang.

Communicatie

Op 2 mei hebben we het voornemen voor asielopvang met de buitenwereld gedeeld. Omwonenden zijn op 2 mei 's ochtends zoveel mogelijk persoonlijk geïnformeerd. De huurders van een volkstuin aan de Schansdijk, overige inwoners en ondernemers in Zevenbergen ontvingen later op de dag een bewonersbrief. Maatschappelijke partners stuurden we een mail en voor de pers was er een persgesprek. Vanaf 2 mei is een speciale webpagina www.moerdijk.nl/asielopvang in de lucht met daarop onder andere antwoord op veelgestelde vragen. Ook hebben we een mailadres in het leven geroepen: asielopvang@moerdijk.nl. Op dit moment hebben we zo'n 20 mails ontvangen van inwoners.

Een aantal mensen is het niet eens met het voornemen van de gemeente, andere mensen stellen een vraag of betuigen hun steun. Acht mensen hebben zich inmiddels aangemeld als vrijwilliger. Vanzelfsprekend communiceerden we ook via facebook en de gemeentelijke pagina in de Moerdijkse Bode. Op 11 mei organiseerden we een besloten bijeenkomst voor omwonenden. Een aantal van u was daarbij aanwezig als toehoorder. Het verslag van de bijeenkomst staat sinds 12 mei op eerdergenoemde webpagina. Tot slot was er 15 mei een inloopbijeenkomst in het gemeentehuis waar we zo'n 50/60 inwoners te woord hebben gestaan en ook een groot aantal raadsleden mochten ontvangen. We hebben gehoord welke zorgen er zijn, waardevolle suggesties gehoord en ook hulp aangeboden gekregen.

Hoe gaat het nu verder?

Voorafgaand aan 2 mei hebben we als college op basis van de maatschappelijke opgave de mogelijkheden voor asielopvang verkend, en zijn daarover in gesprek gegaan met het COA. Ook binnen het Veiligheidsdistrict Markiezzaten stemmen we hierover af met de andere gemeenten. Wij schetsen voor de volledigheid hier nogmaals het vervolgproces waarbij we uitgaan van definitieve besluitvorming voor de zomer.

Na de bijeenkomsten met omwonenden en inwoners en een eerste discussie in de raadscommissie, is er op 23 mei een openbare informatieve bijeenkomst voor raadsleden waar ook onder meer het COA bij aanwezig is. Vervolgens zullen wij de besluitvorming verder voorbereiden. Dat betekent dat we – mede gebruik makend van de input vanuit de verschillende bijeenkomsten – de concept bestuursovereenkomst en werkafspraken met het COA opstellen. Dat doen we samen met het COA. Hetzelfde geldt voor de huurovereenkomst en de overeenkomst voor het verlenen en vestigen van een opstalrecht. De gemeenteraad is bevoegd om te besluiten tot asielopvang, waarna het college bevoegd is om de overeenkomsten met het COA te sluiten. Indien er tussentijds nog afstemming nodig is, laten wij dat vanzelfsprekend aan u weten. En ook zonder formeel overlegmoment, staan wij open voor vragen en suggesties. Dat geldt voor u als leden van de gemeenteraad, maar ook voor inwoners, ondernemers en andere betrokkenen.

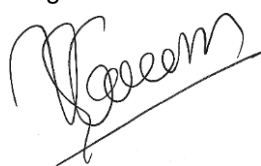
Ook het COA werkt in de tussentijd verder aan het ontwerp voor de opvanglocatie en de afspraken die daarover worden gemaakt.

De besluitvorming bij het COA en bij de gemeente hangen uiteraard met elkaar samen. De besluiten worden dan ook voorgelegd met inachtneming van de besluitvorming van de andere partij. Met andere woorden: in onze besluitvorming gaan we uit van positieve besluitvorming conform de concept afspraken met het COA, en dat is andersom ook het geval. Dit wordt uiteraard in de beslisdocumenten geborgd in de verwoording.

Mocht uw raad besluiten tot het opvangen van asielzoekers aan de Schansdijk dan zullen we uw raad uiteraard actief blijven informeren over de voorbereidingen hiervan. Hetzelfde geldt voor de omwonenden en inwoners.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Moerdijk,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

ir. J.C. Slagboom

A.J. Moerkerke